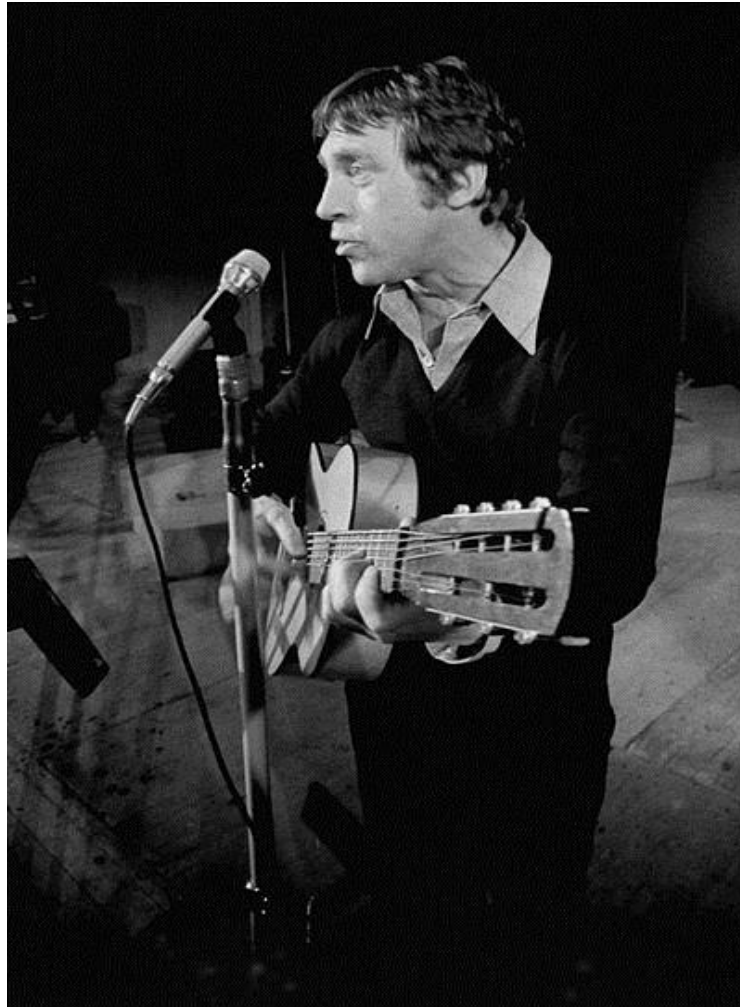

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ruská písňová tvorba

Vladimír Semjonovič Vysockij

(rusky Владимир Семёнович Высоцкий, 25. ledna 1938 Moskva – 25. července 1980 tamtéž) byl ruský písničkář, herec a básník.

Po druhé světové válce, v letech 1947 - 1949 žil ve městě Eberswalde v Německu u svého otce, důstojníka Rudé armády. Po návratu do Moskvy začal v r. 1955 studovat strojírenskou fakultu Moskevského institutu, kde strávil jeden rok, poté se dostal na **divadelní fakultu MCHAT**, kterou úspěšně absolvoval.

V letech 1960–1964 byl členem Divadla A. S. Puškina v Moskvě. Roku 1964 se stal členem **avantgardního divadla Moskevského dramatu a komedie**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na Tagance. V tomto divadle se prosadil v několika těžkých rolích; hrál např. Hamleta (William Shakespeare) nebo Galilea (Bertolt Brecht).

Stal se též filmových hercem a hrál v mnoha filmech a několika seriálech - viz jeho profil na ČSFD.

Oženil se s **francouzskou herečkou** ruského původu Marinou Vladyovou.

Dílo:

Jeho básnická tvorba obsahuje **lyrickou poezii**, hojně používal **ironii** a **sarkasmus**. Popularitu získal především **zhudebněnými básněmi a písněmi**. Vystupoval s kytarou, jejíž pomocí udržoval rytmus. Tyto písně vystihovaly přístup tehdejší ruské mládeže, po nástupu L. I. Brežněva do nejvyšších funkcí se změnil v jakousi **politickou satiru**.

Po Sovětském svazu kolovalo asi 2000 jeho písní plus mnoho falzifikátů. Jeho písně v Česku zpívali v překladech **Jaromír Nohavica** či **Radůza**. Nejvýznamnějším překladatelem a také interpretem Vysockého díla je u nás rusista Milan Dvořák, který převedl do češtiny několik desítek písní.

Poslední koncert, r. 1980:

<http://www.youtube.com/watch?v=tARS4e9-E7g>

Básnické sbírky:

Melodie (1980)

Nerv (1981) – výběr z poezie

Klíč

Básně a písně

Tři čtvrtiny cesty

Otázky filozofii (1986)

Úsvit (1987)

Náš současník (1987)

Sputnik (1987)

NERV (1981)

*Poslechněte si píseň **Jen se ptejte...***

<http://www.wysotsky.com/1029.htm?173>

Jen ptejte se...

Jen ptejte se, až vyjdu na scénu!
Zvědavost vaši ukojit dnes zkusím.
No ano - Francouzku mám za ženu,
však její předci pocházejí z Rusi.

Ne! Nemám žádnou milenkou. A dál?
Copak já vím? Zatím ji nepostrádám.
S pitím jsem taky dávno skoncoval.
Nevím však, zda se nevrátím k svým vadám.

Ne, já nebydlím za rohem
a Paříž nedobývám.
Odpovím doopravdy všem -
jenom se ptejte zpříma!

Jen ptejte se, až vyjdu na scénu!
Heknu vám vše, jak svědomí mi velí.
Jak při zpovědi. Máte migrénu?
To asi chcete mluvit o posteli!

No prosím! Už se musí červenat
ten, kdo se zeptá baziliščí tónem:
"Často jste spával s jinými?" Jak rád
do ložnice by vlezl s mikrofonem!

Ne, já nebydlím za rohem
a Paříž nedobývám.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Odpovím doopravdy všem -
jenom se ptejte zpříma!

A teď to hlavní. Tiše jako stín
s otázkou ke mně, pane, vplouváte:
"Copak jste myslel veršem tím a tím,
v té a v té sloce písni té a té?"

Já nejsem Ezop - byť byste to chtěl.
Nepsal jsem žádné bajky. - To je jisté.
Co na srdci, to v písničkách jsem měl
a ruce, ruce - ty mám čisté.

Ne, já nebydlím za rohem
a Paříž nedobývám.
Odpovím doopravdy všem -
jenom se ptejte zpříma!

(Přeložila Jana Moravcová)

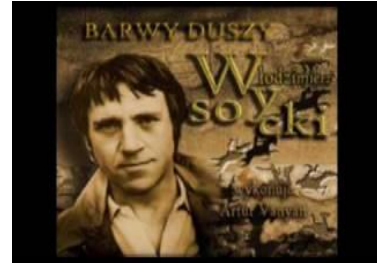
Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Charakterizujte lyrického hrdinu textu. Jaký je jeho postoj k životu, tvorbě, ke společnosti?*
2. *Vysockého písničky bývají tlumočeny českému čtenáři obecnou češtinou. Jak by mohla znít tato píseň v obecné češtině?*
3. *Podívejte se, jak by písňový refrén vypadal zapsán v azbuce. Poznáte některé ze slov?*

Да нет, живу не возле «Сокола»...
В Париж пока что не проник.
Да что вы всё вокруг да около -
Да спрашивайте напрямик!

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poslechněte si Píseň o kamarádovi se slovenskými titulky:

<http://www.youtube.com/watch?v=2zmV7rukfng>

Píseň o kamarádovi

***Když stane se, že kamarád
zaváhal nebo zklamal snad,
a ty bys prostě věděl rád,
zda ještě na něj můžeš dát -
vezmi ho do hor, uvidíš!
Nechyťtej mu žádnou lest,
jenom si zkuste zlézt,
ať víš s kým máš tu čest.***

***Možná, že v horách ztratí vtip,
ohrne nos a zdrhne zpět,
sotva ho spálí první led,
začne ti vyvádět -
pak je to jasné, nech ho být!
Jen ať se vrátí - vždyť to víš:
s takovými se nejde výš,
o těch se mlčí spíš.***

***Když ale zuby zatíná,
Vzteká se, přitom šlape dál,
Nežítíš se s ním z žádných skal -
on by tě nenechal.
Až k vrcholům se bude drát,
až tam tě bude podpírat.***

***Pak vedle něho pevně stůj
a vždy mu důvěřuj!***

Mlha a Pravda

Poslechněte si píseň *Mlha a pravda*

<http://www.wysotsky.com/1029.htm?112>

*Za mlhou, za mraky, spousta je zázraků,
nikdo je neumí přepočítat.*

*Bůh ví, proč nechce dát nahlídnout do mraků
Bůh to ví - a my ne - a chceme to znát.*

*Jen se to nauč a v paměti měj,
říkej si v každyčkové době:
"Svou víru v mlze nepoztrácej -
a hlavně se neztrať sám sobě!"*

*Bývaly časy, kdy mlha nás chránila,
před hordou nepřátel dávala klid.
Teď, mlho, ustup a nebuď tak zavilá,
tajgu nám otevři, nech nás tam jít!*

*Jen se to nauč a v paměti měj,
říkej si v každyčkové době:
"Svou víru v mlze nepoztrácej -
a hlavně se neztrať sám sobě!"*

*Jak šaman, který nám nastražil úklady,
příroda kreslí svůj ztajený znak
nad černým zlatem i zlatými poklady,
kreslí ho mlhou a prostírá mrak.*

*Jen se to nauč a v paměti měj,
říkej si v každyčkové době:
"Svou víru v mlze nepoztrácej -
a hlavně se neztrať sám sobě!"*

Takže to vzdáme? To těžko kdo vyřeší!

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

*Před mlhou smíme jen bezradně stát?
Jenomže teplem a dýcháním člověčím
mlha se zvedá a ustoupí mrak...*

*Nauč se, nadří a v paměti měj,
říkej si v každické době:
"Svou víru v mlze nepoztrácej -
a hlavně se neztrať sám sobě!"*

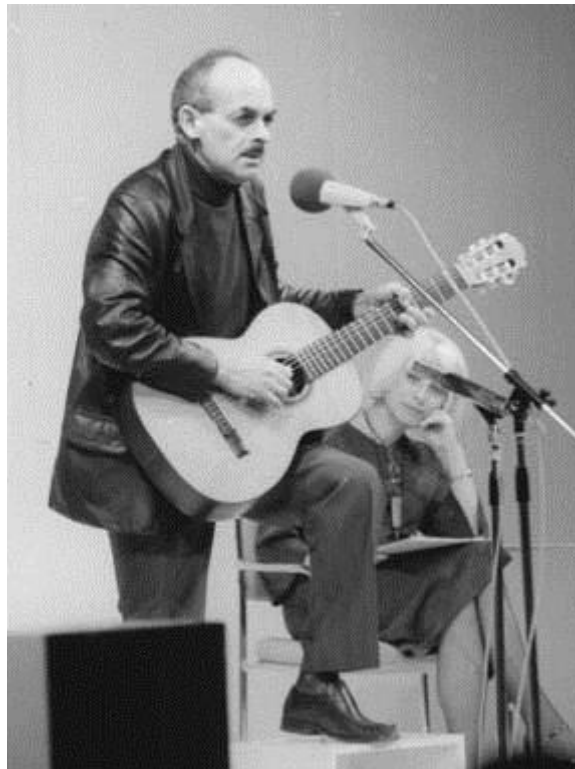
(Přeložila Jana Moravcová)

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Jedná se o lyrický, nebo o epický text? Svůj názor zdůvodněte.*
2. *Jaký rým v písni převažuje?*
3. *kterou část byste vybrali jako refrén? Zdůvodněte proč.*
4. *Podtrhněte v textu personifikaci.*
5. *Čemu v životě člověka přikládá lyrický subjekt význam?*
6. *Co všechno by mohla symbolizovat mlha? **Diskutujte.***
7. *Co všechno vyjadřuje lyrický subjekt veršem A HLAVNĚ SE NEZTRAŤ SÁM SOBĚ? Pokuste se tuto jeho myšlenku konkretizovat.*

Bulat Okudžava

Bulat Šalvovič Okudžava, rusky Булат Шалвович Окуджава, (9. května 1924, Moskva, Sovětský svaz – 12. června 1997, Paříž, Francie) byl básník, prozaik a šansoniér arménsko-abchazsko-gruzínského původu. V několika filmech působil jako scenárista, herec a autor filmové hudby.

ARBATE, MUJ ARBATE

(1976)

Písnička o Arbatu

Tečeš si jako proud. Jméno tvé tak divně zní.
Asfalt vodou je, v níž nepohne se stín.
Ach, ty můj Arbate –
                    osudem mi souzený,
ty jsi mou radostí i mým neštěstím.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tví chodci nevelcí chodí stejně jako já
já, slyším zvuk podpatků - lidské hemžení.
Ach, ty můj Arbate -
                        v tebe věřím, víro má,
i já denně šlapu tvoje dláždění.
Jak vyléčit se mám z téhle lásky, ze tvých krás?
Snad kdybych sta jiných dláždění měl rád?
Ach, ty můj Arbate -
                        ty jsi jediná má vlast,
do konce však nikdy neprojdou tě snad.

Přeložil Petr Kovařík

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Charakterizujte lyrického hrdinu textu.*
2. *Jaký rým v písni převažuje?*

Poslechněte si českého interpreta Okudžavových písní Jiřího Vondráka:

<http://www.youtube.com/watch?v=LhwG3MMcc4U>

